

Børn er ligeglade med forvaltninger

Af Lisbet Vestergaard, projektleder ved Tænk tanken Fremtidens Biblioteker

Men børn er ikke ligeglade med voksne, der lytter til dem og inddrager dem i at skabe nye veje til læseglæde. Det er en af erfaringerne fra National indsats for børn og unges læseglæde.

Læseglæden har været et fælles omdrejningspunkt for de mange aktører, der bidrog til indsatsen, både på nationalt, regionalt, kommunalt og lokalt niveau. Centralbibliotekerne, CFU Danmark og Det Digitale Folkebiblioteks børnerettede tilbud eReolen GO nu i gang med at forstærke deres samarbejde, som de sidste par år både har udspillet sig i regi af læseglædeindsatsen og projektet Alle ord tæller.

I dette interview møder du tre ledere, der har en fælles ambition om styrke helhedsperspektivet på børns livsverden, læsning og mediebrug.

Hvad er værdien ved at knytte tættere bånd mellem lige netop disse tre aktører?

Tina Bang lægger ud: "Den nationale indsats har vist, at der både er strukturelle, metodiske og relationelle styrker i at samarbejde på tværs af fagligheder. Vi arbejder alle med mange forskellige områder, men læseglæde er et tema, som vi alle har en stor aktie i. I læseglædeindsatsen var der et særligt fokus på at styrke samarbejdet mellem folkebiblioteker og skolebiblioteker.

"Vi vil i centralbibliotekerne gerne være med til at videreudvikle og understøtte det tværgående samarbejde. Her udgør centralbibliotekerne, centrene for undervisningsmidler og eReolen GO en samlet kapacitet, indgang og struktur i forhold til læseindsatser, projekter, faglig udvikling og viden på tværs af de to mere lokale "læseinstitutioner" i børns liv – og på tværs af os tre partnere."

Aftale om folkeskolens kvalitetsprogram med titlen "Frihed og fordybelse" blev vedtaget i foråret 2024, og Line Maxen peger på programmet som et vigtigt, strategisk koblingspunkt: "I CFUernes verden er vi optaget af fagfornyelsen i Folkeskolen, og vi forbereder os på, at den kommer. Det betyder blandt andet, at vi gør os klar til både at understøtte læreruddannelsen og lærerne i praksis. Fagfornyelsen peger på en didaktiske treklange, nemlig elevernes kundskaber, engagement og myndighed. Det er tre nøglebegreber, og læsningen kan spille en rolle her.

Læsning kan styrke børnenes redskaber til at navigere i en kompleks verden og give dem myndighed til at tage stilling og ansvar samt at reflektere over etiske dilemmaer og demokratiske værdier. Hvilke mennesker vil de gerne være?

Bogen og læsningen kan være en vej til at åbne de refleksioner, og derfor er det oplagt at samarbejde med bibliotekerne om netop læsning og læseglæde."

Vi har talt med:

Emma Alnor,
redaktionschef, Bibliotekernes Nationale
Redaktion, Det Digitale Folkebibliotek

Line Maxen, CFU-leder,
Professionshøjskolen Absalon
og repræsentant for CFU
Danmark-samarbejdet

Tina Bang Jakobsen,
Centralbibliotekerne, Aalborg og medlem
af styregruppen for National indsats for
børn og unges læseglæde og
Alle ord tæller.

Inddragelse på flere fronter

Fagfornyelsen fremhæver elevinddragelse, og Line Maxen ser i den kontekst eReolen GO som en vigtig partner: "GO er en platform, hvor børnene selv kommer til orde og anbefaler gode bøger til hinanden. Der er mange gode erfaringer med inddragelse her, som vi sammen kan bygge videre på."

Emma Alnor griber fat i denne vinkel:

"Vores kongstanke på GO er, at børnene har ansvar for deres egen læsning og dermed en stor aktie i den, også når det handler om lav læseglæde. Med ansvaret følger også opgaven med selv at finde løsninger, og vi har i den nationale indsats set, at der ligger en fantastisk energi i, at børn er medskabere."

Folkebiblioteker og skoler har sat nogle gode rammer for, at vi på GO kunne producere noget sammen med børnene, og den slags partnerskaber vil vi gerne have flere af. Det kræver, at vi samarbejder mere tæt. Jeg ser en åbenlys værdi i, at vi får en større forståelse for hinandens arbejdsgange og kompetencer. Det giver os flere muligheder for at nå ud til børnene og være relevante og tilgængelige for dem i deres hverdag, hvor de er. Vi er nødt til at gå hele vejen rundt, gennem skolen, gennem folkebiblioteker, digitalt og fysisk. Det handler om at være til stede på de platforme og i alle de situationer, hvor børnene er"

Timing, mål og timer
Når tre forskellige aktører beslutter sig for at fokusere på en fælles sag, er der også brug for at se udfordringerne i øjnene. Hvor kan der være brug for at være ekstra opmærksom på eventuelle knaster?

Vi har fat i børnene på forskellige tider af døgnet. Lærerne har dem i skoletiden. Folkebibliotekarerne har dem om eftermiddagen og i weekenden. Det kræver samstemning og blik for timing og koordinering, hvis vi vil nå hele vejen rundt og skabe sammenhæng", siger Line Maxen og peger i samme ombæring på forskelle i opdrag: "Skolen er underlagt fælles mål og videns- og færdighedsmål. Der er noget, vi skal have lært børnene. Fritidslæsningen handler om noget andet, og det er her folkebibliotekerne har den primære arena. Vi kommer heller ikke udenom, at der er en tidsfaktor på færde, når skoler og biblioteker skal samarbejde. Helt konkret: Hvornår skal vi mødes? Det kan være svært, når mange lærere i praksis mangler forberedelsestid. Her kan vi på CFUerne sammen med centralbibliotekerne og GO være med til at rydde nogle sten af vejen gennem planlægning og gøre det nemt for flere at være med".

Tina Bang hæfter sig ved, hvordan et samarbejde kan opleves som både svært og givende på samme tid: "Samarbejdet udfordrer det syn, vi selv har på læsning i folkebibliotekernes verden. Det er ikke godt, at vi bliver alt for indforståede, for bibliotekerne kan ikke løse opgaven med læseglæde og læsekultur alene. Det er vanskeligt at gøre noget anderledes, når man er i sin egen søjle. Man har brug for at blive forstyrret"

Hvad er i støbeskeen?

Line Maxen fortæller om det næste skridt:

"Vi arbejder nu på en mere varig samarbejdsstruktur. Den går ud over de projekter, som indtil videre har været vigtige motorer for, at vi kunne gøre noget sammen. Med en enkel mødestruktur som fælles base skal vi kunne sikre samstemmighed, orientere hinanden, samle op og sikre, at vi ikke starter forfra, men holder fast i, at vi gør noget sammen der, hvor det giver mening."

Tina Bang uddyber og peger på de strukturelle perspektiver: "Nogle gange vil vi have mest fokus på at koordinere. Andre gange vil vi bruge flere kræfter på at udvikle nye tiltag sammen. Jeg er meget optaget af de forskellige niveauer. Vi skal i de kommende år øve os i at få den nationale struktur, der kendetegner både CFUerne, CBerne og GO, til at fungere. Det betyder, at den skal nå ud til alle og også gå den anden vej. Det er en ambition, at vi skal løfte alt det spændende og gode arbejde med læsning, der foregår kommunalt op og sørge for, at det også bliver brugt i regionale og nationale sammenhænge." De tre ledere har de sidste par år set det ske: Børn får mere læseglæde, når skoler, biblioteker og digitale tilbud arbejder sammen – og når de selv får en stemme i processen.

Emma Alnor får det sidste ord: "Når først vi arbejder mere formaliseret om et fælles mål, er det bagefter meget nemmere at række ud efter hinanden. Det bliver mere naturligt at tænke hinanden ind."

Hvad er centre for undervisningsmidler?

Centre for undervisningsmidler servicerer grundskoler og andre uddannelsesinstitutioner. De står for at udlåne læremidler, vejlede i brugen af dem og udbyde faglige og pædagogiske kurser og temadage, også i forhold til skoleudvikling.

CFU'erne er forankret i landets seks professionshøjskoler med fysiske centre i alle regioner samt afdelinger i Sydslesvig, på Færøerne og i Grønland.

CFU hører organisatorisk under Uddannelses- og Forskningsministeriet og er finansieret gennem en statslig bevilling, der udløses på finansloven en gang om året.

Læs mere på
<https://cfu.dk>

Hvad er centralbiblioteker?

Kulturministeriet har via en særlig finanslovsbevilling ansvaret for at sikre en overbygningsfunktion for de kommunale folkebiblioteker.

Seks folkebiblioteker varetager denne overbygningsfunktion, og de fungerer samtidig som centralbiblioteker.

De seks biblioteker er: Aalborg, Herning, Vejle, Odense, Roskilde og Gentofte.

Centralbibliotekerne arbejder inden for fireårige aftaler, der bliver indgået med Kulturministeriet. Den nyeste aftale løber fra 2025 til 2029 og sætter bl.a. fokus på centralbibliotekernes rolle som regionale læsecentre.

Læs mere på
<https://centralbibliotek.dk/>

Hvad er Det Digitale Folkebibliotek?

Det Digitale Folkebibliotek er en sammenslutning af folkebibliotekerne i alle landets kommuner samt Grønland, Færøerne og Sydslesvig. DDF er en medlemsdrevet forening, der giver folkebibliotekerne direkte indflydelse på arbejdet med at skabe digitale løsninger til gavn for fællesskabet.

Foreningen styrker det samlede bibliotekstilbud og brugen heraf gennem digitale produkter og services, der understøtter bibliotekernes formål med at fremme oplysning, uddannelse og kulturel aktivitet. GO er et af Det Digitale Folkebiblioteks produkter, og det er børnenes digitale indgang til folkebiblioteket.

Læs mere på:
[Det Digitale Folkebibliotek](#)

